

POLITICKÝ
PROCES

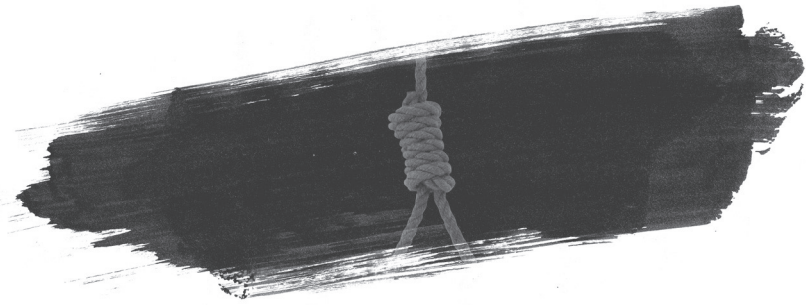
S MILADOU
HORÁKOVOU

A SPOL.

KOMENTOVANÉ
DOKUMENTY

KAREL KAPLAN

POLITICKÝ
PROCES

S
MILADOU
HORÁKOVOU

A SPOL.

KOMENTOVANÉ
DOKUMENTY

K A R E L K A P L A N

NAKLADATELSTVÍ
EPOCHA

Copyright © Karel Kaplan, 2019
Cover © Lukáš Tuma, 2019
Czech Edition © Nakladatelství Epocha, Praha 2019

ISBN 978-80-7557-173-1 (print)

ISBN 978-80-7557-673-6 (ePub)

ISBN 978-80-7557-674-3 (mobi)

ISBN 978-80-7557-675-0 (pdf)

Ediční poznámka

Hlavním cílem této publikace je poskytnout veřejnosti dobové dokumenty vztahující se k procesu s Miladou Horákovou a spol., a sice v co nejautentičtější podobě. Archivní materiály proto byly ponechány v původní formě – byť některé z nich jsou stylisticky neobratné – a prošly pouze základní redakční úpravou, při níž byly opraveny hrubé chyby a doplněna chybějící interpunkce. Z toho důvodu například čtení přepisů odposlechů vyžaduje k porozumění vyšší soustředění.

Obsah

Úvod k procesu s Miladou Horákovou	9
Od záměru k přípravě politického procesu M. Horáková a spol.	12
Od akce Střed k výrobě monstrprocesu M. Horáková a spol.	38
Zprávy z cely	109
Příprava procesu v justici a přelíčení před státním soudem	148
Medializace procesu, příprava manifestací a organizování veřejnosti	169
Poslední slovo obžalovaných	180
Pohledy z druhé strany	221
Rehabilitační osud Direktoría	248

Úvod k procesu s Miladou Horákovou

Soudní proces s Miladou Horákovou a spol., původně jeho výrobci nazývaný „Direktorium čsl. odboje“, patřil k závažným událostem v historii Československa, komunistického režimu a možno říci, že představoval zlomový bod v historii politických procesů. Na jeho výrobě se významně podíleli sovětsí poradci v Bezpečnosti. Jejich českoslovenští kolegové či teprve žáci se učili a přebírali sovětskou „výrobní technologii“ velkých politických procesů, zejména monstrprocesů. Mimořádný význam mu přisuzovala a značnou péči mu věnovala jak politická místa v čele s komunistickým vedením, tak jeho přímí výrobci v Bezpečnosti a justici. Tehdejší hromadné sdělovací prostředky a mechanismus na utváření veřejného mínění řízený komunisty se velmi aktivně a iniciativně podílely na líčení „zločinecké činnosti“ obětí. Přispěly největším dílem k formování veřejného mínění, k záplavě rezolucí volajících po vysokých trestech, po trestech smrti. V době uvolňování vnitropolitických poměrů v roce 1968 se naopak sdělovací prostředky významně podílely na odhalování pravdy o nezákonnostech minulých let, o zločinných praktikách, které provázely výrobu procesů. Na veřejnost začala pronikat i pravda o procesu M. Horáková a spol. Dříve ale, než mohlo dojít k rehabilitaci, byla tato cesta na začátku sedmdesátých let násilně zastavena.

Teprve po listopadu 1989 se znovu ukázala naděje. Naplnila se s pádem komunistického režimu, došlo k rozsáhlé a rychlé rehabilitaci, a hlavně padl přísný zákaz přístupu k archivním dokumentům, obnovený po roce 1969. Spisy o procesu Milada Horáková a spol. patřily k těm, na které se vztahoval

zvlášť přísný příkaz utajení: spisy byly uzamčeny ve zvláštních částech archivu nebo v trezorech ministerstev vnitra a spravedlnosti, ústředního výboru KSČ a Bezpečnosti. Sdělovacím prostředkům bylo samozřejmě zakázáno se o tomto tématu zmiňovat. Přesněji řečeno nesměly připomínat poznatky procesu už zveřejněné v letech 1968–1969 a případný výklad směly udržet jen v rámci ideologie padesátých let. Avšak již první a neúplné poznávání pravdy o procesu, které se k veřejnosti dostávalo v době československé reformy 1968, dovedlo velkou část občanů k přesvědčení, že to byl nezákonný, vykonstruovaný politický proces. Mnoho dalších začalo pochybovat o tom, zda dosavadní komunistický výklad trestního řízení proti „nepřátelům“ a soudní rozhodnutí o trestech byly správné.

Změny po listopadu 1989 podnítily zájem veřejnosti o nezákonnosti a zločiny komunistického režimu. Kromě příznivé atmosféry také vytvořily prostor a podmínky pro hledání, odhalování a sdělování pravdy. Proces s M. Horákovou a spol. a osudy jeho obětí i obětí procesů následných stanuly na předním místě veřejného zájmu. V tisku se začaly objevovat články, dokumenty, rozhovory s dosud žijícími oběťmi. O procesu a osudech odsouzených se hovořilo v rozhlase, vysílalo v televizi. Uvolnění archivních dokumentů se promítlo v knihách o procesu, jeho výrobě a také o rehabilitaci, o důsledcích ovlivňování veřejného mínění během procesu, o rezolucích volajících po krvi a smrti, o životě a osobnosti M. Horákové a dalších. Ve veřejnosti se hromadily a šířily nové poznatky. Stále více občanů se utvrzovalo v přesvědčení, že zinscenované politické procesy byly záměrně vyráběné zločiny. Přestávala být uznávána argumentace dřívějšího režimu, že se jednalo o chyby, o justiční omyly, o porušování „socialistické zákonnosti“. Postupně převládl názor, že šlo o politické zločiny a vraždy, páchané všemi články mechanismu na výrobu politických procesů – příslušnými vedoucími orgány komunistické strany, Bezpečnosti a justice. Mnozí ze známých obětí této zvůle se staly symboly bojovníků za demokracii a svobodu. Mezi ně patřily i oběti procesu M. Horáková a spol. Právě Miladu Horákovou občané uznávají a uctívají jako přední bojovnici za demokracii, proti komunistickému režimu.

Archivy už vydaly mnoho dokumentů a svědectví o procesu M. Horáková a spol. Jak už to bývá, nacházejí se a budou se nalézat další. Některé

dosud nepublikované vůbec, anebo pouze z malé části obsahuje tato publikace. Začíná dokumenty z konce roku 1949 a končí závěrečnými projevy obžalovaných u soudu. Jako dodatek jsme zařadili názory z druhé strany, tedy některých, kteří se na výrobě procesu podíleli.

Od záměru k přípravě politického procesu M. Horáková a spol.

Proces M. Horáková a spol. vyplynul z akce Státní bezpečnosti nazvané „Střed“. Příslušníci a agenti StB sledovali zvláště intenzivně od přelomu let 1948/1949 osoby postižené únorovým státním převratem. Zaznamenávali jejich schůzky i náhodná setkání a od počátku jim připisovali protistátní činnost ve službách „mezinárodní reakce“, a také cíl – vrátit republiku ke kapitalismu. V akci „Střed“ se angažovala především krajská bezpečnost v Pražském kraji ve spolupráci s kraji dalšími. Koncem prosince 1949 a za další měsíc mělo ústředí Státní bezpečnosti podrobné, byť průběžné zprávy o akci „Střed“ a její realizaci.

Přehled o akci „Střed“ a seznam zatčených osob, 22. prosince 1949:

Dne 22. prosince 1949

Předkládám seznam zatčených osob v akci „Střed“ s označením jejich politické příslušnosti, postavení v ilegální organizaci a zaměstnání.

Bývalí členové národně socialistické strany:

Členové ill. výboru:

Nestával Josef, JUDr., býv. ředitel Ústř. svazu Nem. pojišťoven, býv. člen ústř. výboru strany Nár. soc., býv. člen krajského výkonného výboru, člen ÚNV v Praze. Člen ilegálního výboru nár. soc., politický vedoucí a inspirátor programu byl pověřen kontrolou všech správ odesílaných do zahraničí s navázáním styku s ill. soc. demokratickou stranou.

Horáková Milada, JUDr., úřednice Ústř. sociálního úřadu hl. m. Prahy, do února 1948 poslankyně Nár. shromáždění za stranu nár. soc. Členka ill. výboru strany nár. soc. Spolu s Nestávalem kontrolovala špionážní zprávy a řídila politickou linii ill. činnosti. Odesílala špionážní zprávy do ciziny Ripkovi a Zenklovi.

Čupera Josef, JUDr., býv. tajemník posl. klubu nár. soc. až do zatčení, člen ill. výboru nár. soc., který měl za úkol organizovat síť krajských ill. důvěrníků jichž pomocí měl zaktivizovat členstvo býv. strany a vytvořit špionážní síť až do místních organizací.

Šobr Karel, Ing., agronom, býv. parlamentní tajemník Dr. Ripky, v poslední době na brigádě v dole. Jmenovaný obdržel od Ripky Kč 1.300.000,- na podporu ill. činnosti a uvězněných příslušníků nár. soc. s funkcí hospodáře, který sbíral a korigoval hospodářské špionážní zprávy, které po schválení ill. výboru odesílal do zahraničí Ripkovi.

Kleinerová Antonie, býv. poslan. nár. soc., členka vedení ill. organizace nár. soc., která měla velmi rozsáhlou ilegální špionážní síť. Získané špionážní zprávy a politická memoranda odesílala do zahraničí Ripkovi a Zenklovi.

Dlouhý František, býv. tajemník ÚRO, nyní odborný asistent Čsl. ústavu práce, člen býv. ÚV strany nár. soc., byl členem ill. výboru nár. soc., kde jako odborník měl na starosti otázku odborů, t.zn. měl za úkol vyhledávat vhodné lidi pro funkce v odborech po převratu, aby mohly být podřízeny straně nár. soc.

Zemínová Františka, býv. poslankyně nár. soc. Byla členkou ill. vedení, byla však vzhledem ke své popularitě a radikalismu osamocena ve své protistátní činnosti. Usměřňovala činnosti teroristické organizace v Ostravě, prostřednictvím Přeučila činnost ter. organizace v Chomutově, řídila ill. organizaci v Karlových Varech a byla ve styku s ill. organizací „Černý Havran“ v Praze-Kačerově a ill. org. na Trutnovsku.

Račanský František, ústřední mag. rada, nyní soukromý úředník. Člen ill. vedení nár. soc. V jeho bytě se konaly schůzky ill. vedení a obstarával schůzky i v jiných místech kromě svého bytu.

Pecl Oldřich, JUDr., býv. soukr. úředník, býv. majitel antracitových dolů, které mu byly znárodněny. Nebyl nikde polit. organizován a byl do ill.

vedení přijat, protože byl znám svým trockistickým a oportunistickým smýšlením. Vypracoval nový program strany nár. soc., který měl být uskutečněn po převratu, vypracoval všechny politické zprávy, které odesílala Kleinerová do zahraničí a on sám odesílal rovněž do zahraničí zprávy.

Hospodářská rada

Vedoucí skupin:

Klíma František, Ing., býv. místoředitel Pražské spořitelny, nyní úředník Spořitelny a záložny v Praze. Býv. člen Hospodářské rady ÚV strany nár. soc.

Byl pověřen ill. výborem nár. soc. sestavit Hospodářskou radu, která měla za úkol zorganizovat a připravit veškerý průmysl a hospodářství na dobu po převratu. Členové Hosp. rady měli rozděleny úkoly podle jednotlivých sektorů a tímto způsobem chtěl přivést veškerý náš průmysl a hospodářství do rukou kapitalistů. Členové Hosp. rady, jejímž byl Klíma vedoucím, byli Hůber Vojtěch, JUDr., advokát, býv. člen Hospodářské rady nár. soc., člen ill. skupiny Hospodářské rady nár. soc. Měl za úkol organisovat sektor svobodných povolání. Špionážní zprávy o své činnosti podával Klímovi.

Krause Alois, úředník ústř. ředitelství lehkého kovoprůmyslu, člen komise pro organisaci práce uvnitř strany nár. soc., tajemník krajské sekce soukr. podnikatelů při straně nár. soc. Jeho úkolem v ill. org. bylo organisovati výrobu. Vypracoval plán na reorganisaci průmyslu v případě převratu, podával špionážní hosp. zprávy, které prostřednictvím Fr. Klímy odesílal do zahraničí.

Hanousek Jan, JUDr., Referent pro plánování dopravy KNV Praha.

Bývalý člen strany nár. soc., kde zastával funkci jednatele dopr. úřadu živnostenského. Od února 1946 člen KSČ. Člen ill. hosp. rady, který měl za úkol organisovat dopravu. Vypracoval zprávu o uspořádání dopravy po převratu. Situační zprávu o odboru dopravy předával Fr. Klímovi.

Klíma Bohumil, úředník Spořitelny a záložny v Praze.

Člen ill. Hospodářské rady nár. soc., který úzce spolupracoval s Fr. Klímou. Zpracovával hospodářské špionážní zprávy od členů HR pro Fr. Klímu. Měl za úkol organisaci peněžnictví a pojišťovnictví. Špionážní zprávu o organisaci peněžnictví a o její rekonstrukci po převratu podal Fr. KLÍMOVI. Jeho spolupracovníkem byl

Balej Josef, JUDr., Úředník firmy ELEKTROPRAGA, který cyklostyloval Boh. Klímovi letáky Za svobodné Československo.

Zenkl Rudolf, býv. ředitel Spořitelny pražské, nyní v.v., člen Hospodářské rady nár. soc.

Byl členem ilegální Hospodářské rady nár. soc. bez přímého úkolu, byl do HR povolán, aby schvaloval činnost ill. HR vzhledem k jeho poměru k Petru Zenklovi. Zúčastnil se ill. činnosti nár. soc. skupiny na Pardubicku a Poděbradsku.

Přeučil František, býv. poslanec nár. soc. Býv. majitel nakl. PAMÍR.

Byl členem ill. HR. Byl krajským ill. důvěrníkem nár. soc. a vybudoval na Pardubicku ill. organizaci.

Prostřednictvím šifrovaných dopisů vybudoval síť okresních důvěrníků. Dělal ill. vedení spojku mezi teroristickou org. Adama v Chomutově a ill. teroristickou organizaci Buchala v Ostravě.

V ill. Hospodářské radě měl za úkol organisovat obor živnostníků a obchodníků. Vedl velmi rozsáhlou ilegální a špionážní činnost.

Nešvara Čestmír, JUDr., Vedoucí administrativy v továrně FRIGERA, býv. člen nár. soc. strany po únoru kandidátem KSČ.

V ill. Hosp. radě byl pověřen úkolem organisovat po převratu cizinecký ruch.

Spojení s vedoucími ilegality:

Nedoma Josef, býv. gen. řed. Čsl. dolů, býv. poslanec nár. soc., zúčastnil se schůzek ill. výboru nár. soc., se kterým prováděl organizační a politickou činnost ill. vedení. Vypracoval zprávu o reorganizaci čsl. průmyslu o 30 stranách, kterou předal Kleinerové.

Podracký Jan, JUDr., sekretář Ústř. svazu průmyslu v Brně. Do února 1948 člen nár. soc., potom kandidát KSČ. Vytvořil ill. skupinu v Ústř., svazu průmyslu, která podávala ill. vedení nár. soc. hospodářské špionážní zprávy.

Spojení se Šobrem:

Tichota Vladimír, býv. poslanec nár. soc. zúčastňoval se ill. schůzek u Jarošů, převzal do úschovy od Šobra Kčs 100.000, – z Ripkova fondu, za které

koupil zlaté mince a šperky. Po převratu se měl stát gen. sekretářem ÚRO. Věděl o ill. činnosti Zemínové.

Wagner Karel, býv. velkoobchodník textiliemi, obdržel od Šobra do úschovy Kčs 300.000,- z Ripkova fondu, které údajně utratil.

Spojení se Zemínovou:

Kočová Dagmar, MUDr., kožní lékařka; v jejím bytě se konaly schůzky Zemínové se členy ill. výboru. Věděla o veškeré činnosti vedení, rovněž o činnosti Kleinerové, prováděla různé úkony spojky pro ill. vedení.

Černá Marie, býv. úřednice společnosti pro zahr. obchod, členka okr. výboru nár. soc., okresní důvěrnice, místní důvěrnice v Roztokách. Na žádost agenta cizí moci vešla ve styk se Zemínovou, aby pomohla organizovat odesílání balíčků býv. příslušníkům nár. soc. uvězněným v Jáchymově. Dala Kčs 3.000,- Zemínové na podporu uvězněných nár. soc.

Pechánková Zděnka, býv. tajemnice strany nár. soc., nyní dělnice, navštěvovala Zemínovou a byla zatčena v bytě Zemínové.

Spojení s Nestávalem:

Vrkoš Rudolf, vrchní plavební kontrolor v. v., kontrolní finanční referent ÚNV za nár. soc. Byl zprostředkovatelem spojení mezi pražskou ill. organizací v kav. VLTAVA a Nestávalem, kdy Nestával ustavil vedoucím pražské illegality nár. soc. Vrkoče a vzal si na starost ilegality nár. soc. mezi státními a obecními zaměstnanci v Praze. O výsledcích ill. schůzek měl informovat Zenkla.

Štulík Jindřich, býv. úředník, nyní pensista, býv. místopředseda ZNV za stranu nár. soc.; zúčastňoval se ill. schůzek u Kočové, věděl o ill. činnosti Nestávála. Ve Štulíkově bytě se scházeli nár. soc. k ill. činnosti.

Spojení s Kleinerovou:

Šubrtová Milada, býv. švadlena, v domácnosti, bez pol. příslušnosti, u Šubrtové měla Kleinerová ilegální byt pro schůzky. Věděla o veškeré činnosti Kleinerové, účastnila se jí stejnou měrou jako Kleinerová tím, že předávala špionážní dopisy, pomáhala při odesílání zpráv do zahraničí, zúčastnila se všech ill. schůzek a jednání.

Neumanová Leontýna, od dubna 1948 kandidát KSČ, učitelka na konservatoři; odesílala Kleinerové většinu špionážních zpráv přes úředníky norského vyslanectví. Přes Neumanovou byly odesílány ill. vedením všechny zprávy závažného rázu. Obstarala vysílačku.

Aubrecht Jan, tiskař, předal Neumanové vysílačku pro ill. organizaci.

Pranc František, Dr., techn. vedoucí n. p. SPOPA, závod 54, politicky neorganizován; dostal od Aubrechta vysílačku pro ill. organizaci, aby s ní navázal spojení s cizinou.

Šulík Andělín, vrch. fin. rada, býv. poslanec nár. soc., podával špionážní zprávy Kleinerové a Peclovi, zúčastnil se ill. organizační činnosti Kleinerové. Věděl o všech zprávách odesílaných do ciziny.

Kuthemilová Marie, švadlena, politicky neorganizována; podávala Kleinerové nepravdivé zprávy z okolí gen. tajemníka KSČ Slánského.

Gaudl Rudolf, t. č. bez zaměstnání, agent CIC s přezdívkou „Kanón“, informoval Kleinerovou o situaci v zahr. emigraci a nosil od Kleinerové zprávy do zahraničí.

Hamáček Josef, býv. účetní, zaměstnanec Leteckého ústavu, býv. příslušník soc. dem., podával Kleinerové zprávy o politické situaci na Chomutovsku a Mostecku. Člen ill. organizace Český lev. Předal Marešovi pro Kleinerovou dopis psaný italsky. Přechovával členy ill. organizací.

Peclová Ankica, manželka Dr. Pecla, v domácnosti, věděla o protistátní činnosti svého manžela a je zajištěná k objasnění a doplnění poznatků o činnosti Pecla.

Horna, Dr. doc. Ing., býv. náměstek ředitele Nár.banky, nyní důchodce, býv. profesor Vysoké Školy hospodářských věd, t. č. v TNP;

Podával Kleinerové zprávy ohledně měnové reformy a návrhy na finanční plán po převratu.

Votočková Jožka, býv. úřednice ČSD, nyní soukr. úřednice, politicky neorganizovaná; pokoušela se o útěk do zahraničí, přičemž chtěla přenést špionážní zprávy Kleinerové pro Pelantovou.

Palivec Josef, JUDr., býv. min. rada MZV, podával Kleinerové špionážní zprávy, byl ve spojení s cizím vyslanectvím, od kterého dostával instrukce pro protistátní činnost.

Schacherlová Blažena, vdova, v domácnosti. Věděla o činnosti svého bratra Jelínka a souhlasila s protistátní činností jeho a Kleinerové.

Jelínek Zdeněk, úředník čsl. hutí, gen. ředitelství; podával Kleinerové špionážní zprávy hospodářské o veškerém exportu, dodávkách do SSSR, voj. dodávkách apod.

Outrata František, vrch. strážm. SNB; podával Kleinerové zprávy o chystaném zatýkání živnostníků v akci T-43 a o chystaném zatýkání funkcionářů nár. soc.

Ambros Klement st., podával Kleinerové špionážní zprávy z hospodářství.

Ambros Klement ml., účetní tajemník čsl. státních statků, zatčen pro nebezpečí koluse a podezření z účasti na činnosti svého otce.

Sociální demokraté:

Peška Zdeněk, Dr. prof., právnické fakulty Karlovy univ., byl předsedou ill. výboru soc. dem. Jednal na schůzce ve Vinoři s Horákovou a Nestávalem, zástupci ill. vedení nár. soc. o sloučení v jednu stranu po převratu. Rozšiřoval ill. letáky. Předal zprávu s rozbohem ústavy Sýkorovi k odeslání do zahraničí uprchlým pravicovým soc. demokratům.

Dundr Vojtěch, úředník, redakt. a tajemník strany soc. dem.; člen ill. výboru strany soc. dem., zúčastnil se všech schůzek ill. výboru soc. dem. O jeho členství v tomto výboru věděla Zemínová, zúčastnil se vypracování programového prohlášení, odeslaného do ciziny.

Sýkora Václav, JUDr., býv. tajemník Dr. Beneše nyní úředník min. unifikací; byl napojen na Horákovou, věděl o její ill. činnosti, dostal k odeslání do zahraničí zprávu od Pešky, odesílal zprávy do zahraničí prostřednictvím Gleichové a švédského vyslanectví.

Krejčí Vilém, Dr., vrch. dob. rada min. unifikací; dodával Sýkorovi zprávy k odeslání do zahraničí. Věděl o tom, že Kleinerová provádí špionáž a organizuje přechody hranic.

Vaněk Mojmír, Dr., býv. osobní tajemník Dr. Beneše; nyní odb. rada min. unifikací, spolupracoval v ill. činnosti se Sýkorou.

Žatecký Václav, vedoucí oddělení v min. unifikací, dělal spojku mezi Sýkorou a Peškou, odevzdal Sýkorovi rozbor ústavy vypracovaný Peškou,

věděl o tom, že Sýkora udržuje ill. styk se zahraničím přes švédské vyslanectví.

Jeřábek Josef, JUDr., soudní obhájce, stýkal se s ill. výborem soc. dem a jednal s Dr. Nestávalem jako zástupcem ill. výboru nár. soc. o sloučení stran v jednotnou stranu. Vyrozuměl sociální demokraty v Londýně o jednání s ill. vedením nár. soc.

Hastrlík Pavel, člen branné komise soc. dem., člen výboru místní organizace, člen propagační a organizační komise, úředník; dostával ze zahraničí od Holuba instrukce k činnosti a zprávy o ustavení soc. dem. v zahraničí. Jednal o tom s Jeřábkem.

Holubovi odesílal přes Táborského zprávy z ill. výboru soc. dem., špionážní zprávy odesílal pomocí tajného písma a tímto způsobem též zprávy dostával.

Hons Josef, Ing., úředník státního zvelebovacího úřadu, zprostředkoval schůzky Nestávalovi s Jeřábkem mezi ill. vedením nár. soc a soc. dem. Schůzky se konaly v jeho kanceláři.

Pravděpodobné spojení s Kleinerovou:

Hejda Jiří, JUDr., úředník fy. ALBA, důvěrník místní organizace nár. soc., místopředseda národohospodářské komise ÚNV, člen plánovací komise při předsednictvu vlády, podle zpravodajských poznatků podával Kleinerové a Palivcovi špionážní zprávy. Vlastní výpovědi dosud nepotvrzeno.

Vopařil Josef, redaktor Zemědělských novin, příslušník KSČ, dodává zprávy Kleinerové, výsledkem dosud nepotvrzeno a neobjasněno.

Sedláková Alena, úřednice, členka strany soc. dem. Informovala Kleinerovou o tom, že soc. dem. mají v ilegalitě pracovat samostatně, udržovala spojení se zahraničím přes Neumanovou.

Ostatní skupiny:

„Vltava“

Třeška Josef, majitel lakýrnictví, člen ÚNV hl. m. Prahy, člen hospodářské komise hl. m. Prahy, předseda krajské župy živnostníků, člen ill. hospodářské rady. Účastnil se schůzek ill. organizace jako jeden z jejich vedoucích

v kavárně VLTAVA, kde započali s organisováním protistátní činnosti nár. soc. v Pražském kraji.

„Jugoslávie“

Paleček Václav, Ing., Dr., býv. zplnomocněný ministr a vyslanec, nyní bez zaměstnání. Organizoval skupinu, která prováděla špionáž pro jugoslávské vyslanectví.

„Kopecký“

Dohnálek Jan, Dr., býv. úředník MZV. Spolupracoval s Kopeckým tím, že mu zprostředkoval předání špionážních zpráv úředníkům AV.

Sum Antonín, JUDr., býv. zaměstnanec HZV, nyní soustružník kovů; podával špionážní zprávy Dohnálkovi a předával špionážní zprávy od Kopeckého úředníku anglického velvyslanectví Me Laughlinovi, od kterého dostávali instrukce ke špionáži.

Hanzlík Jan, aktuárský ředitel MZV, předseda závodní rady na Zamini; člen výboru závodní organisace nár. soc.

Dostal od Kopeckého za úkol sledovat činnost úředníků Zamini pro ill. organisaci nár. soc. a zjištění důležitých míst k obsazení posic po převratu.

Vavřínek Prokop, JUDr., odb. rada Zamini, člen legislativní komise při ÚV nár. soc., členem AVNF při Zamini. Dostal za úkol od Kopeckého vyhotovit seznam členů nár. soc. na Zamini za účelem obsazení důležitých míst po převratu.

Varoval Kopeckého, když se dověděl, že je Kopecký sledován.

Mencák Augustin, JUDr., referent čsl. keramických závodů, býv. redaktor „Venkova“, člen býv. soc. dem. strany. Podával ze svého oboru Kopeckému špionážní zprávy, stejně tak zprávy o náladě obyvatelstva a statistické údaje o osobách uprchlých do zahraničí podle Úř. listu.

Chytil Václav, JUDr. doc., býv. poslanec Čsl. strany lidové, úředník Národní banky.

Dával Kopeckému zprávu o „lepším“ ústavním uspořádání ČSR.

Jindřich Václav, býv. továrník; napomáhal při organisování přechodů státních hranic, věděl o špionážní činnosti Suma.

Mattl Viktor, JUDr., vrch. odb. rada, zaměstnanec ONV Praha XIII, předseda záv. org. nár. soc., při předsednictvu vlády; věděl o veškeré špionážní protistátní činnosti Kopeckého, při které mu pomáhal. Zprostředkoval ill. styk mezi Nestávelem a Kopeckým.

Bydžovský Jan, odb. rada Zamini, podával špionážní zprávy Kopeckému.

„Černý havran“

Baiza Vlastimil, JUDr., býv. komisař pol. správy, nyní soukromý úředník, člen krajského výkonného výboru nár. soc., člen právní komise ZHV, kandidoval za stranu nár. soc. do posl. sněmovny.

Byl informován o ill. činnosti Karáska, má ilegální spojení se zahraničím a odesílal Karáskovi ill. cestou do zahraničí dopisy.

Blaho Josef, klempíř, důvěrník místní organizace; založil ill. organizaci „Černý havran“, odesílal do ciziny zprávy Karáska, připravoval obsazení míst v samosprávě.

Bláha Stanislav, býv. nástrojař, nyní autodrožkář, býv. příslušník KSČ, odkud vystoupil v r. 1946, v jeho bytě se konaly schůzky ill. organizace a věděl o veškeré její činnosti.

Bohutínský Bohumil, pošt. úředník, nyní důchodce, člen okr. předsednictva nár. soc., předseda 59. org. Praha XIV, člen bytové komise ÚNV, náměstek bytového referenta v Praze XIV., má být členem předsednictva domácího odboje, byl organizátorem a vedoucím ill. org. Černý havran.

Karásek Karel, býv. redaktor ÚBO, nyní úředník ÚRO, člen výboru místní organizace a okresní důvěrník, byl činný v ill. organizaci tím, že prováděl přípravy na reorganizaci ÚRO po převratu, odesílal zprávy o ill. činnosti nár. soc. Zenklovi.

„Ostrava“

Buchal Jan, býv. člen SNB, vedoucí teroristické organizace na Ostravsku; se svou teroristickou organizací, ve které byla většina členů příslušníky SNB, připravoval násilný převrat na Ostravsku. Byl ve spojení se Zemínovou a s Přeučilem.

Justra Oldřich, major SNB u velitelství bezp. letectva. Byl členem ter. organizace v Ostravě, podával Buchalovi zprávy důležité k obsazení letiště mluvil jsem se Zemínovou Ostravě, při násilném převratu.

Novák Jan, býv. úředník HARPA, n. p., věděl, o ill. činnosti své manželky a stýkal se se členy ostravské organizace.

Nováková Jarmila, býv. úřednice nakl. PAMÍR, okr. jednatelka odboru žen nár. soc., prováděla spojení mezi Buchalem a Přeučilem tím, že předávala zprávy a zprostředkovávala ve svém bytě ill. schůzky.

Velitel vyšetřující skupiny:
[nečitelný podpis – pozn. K. K.]

Z ledna následujícího roku pocházel statistický přehled o zatčených v akci Střed. Z uvedených dat vyplynulo, že nejvíc bylo zatčeno národních socialistů a občanů ve středním věku. Zvláště zajímavá byla čísla o výsledcích dosavadní činnosti Státní bezpečnosti v této akci, např. počet dalších osob, u nichž se předpokládalo zatčení, údaje o špionážní činnosti apod. Uvedená data jsou rovněž důkazem toho, s jakou lehkostí si Státní bezpečnost vyráběla špiony, agenty imperialismu. A také před jakým úkolem stála, aby vysoký počet „dosud nezávadných“ osob proměnila v „závadné“, to znamená vynutit si na nich priznání k trestné činnosti, které se nedopustili.

Statistická zpráva o akci Střed z 12. ledna 1950:

Počet zatčených osob	77
muži	63
ženy	14
z toho členové KSČ	1
kandidáti KSČ	5
nár. socialisté	47
lidovci	1
soc. demokraté	8
bezpartijní	15

z toho povoláním dělníci a rolníci	
svob. povolání	7
doktoři práv	24
býv. poslanci	8
živnostníci a obchod.	6
různá povolání	6
úředníci	23
příslušníci SNB	3
z toho stáří	
do 25 let	-
od 25 do 30 let	4
30–40 let	16
40–50 let	39
nad 50 let	18
z toho stav výsledků	
nevyslechnuto	4
negativní výslech	8
částečné doznání	29
předpoklad úplného doznání	23
zpracováno soud. protokolů	13
z toho rozmístění	
ve věznici Ruzyně	46
ve věznici Pankrác	31
ve společné cele	35
v samovazbě	42
z výsledků evidováno a lustrováno osob	1297
muži	954
ženy	266

z celkového počtu	
cizinců s prok. trestní činnosti	19
s neprok.	65
osob uprchlých za hranice	128
nacházejících se na území ČSR	1085
z osob na našem území	
zatčené KV StB Praha	77
k bezpodmínečnému zatčení	36
zatčeno u jiných KV StB	24
přicházejících v úvahu k zatčení	123
ke svědecké výpovědi	168
dosud nezávadných	657
svědecky vyslechnuti	4

Po tříměsíčním vyšetřování podávalo Krajské velitelství Státní bezpečnosti Praha závěrečnou zprávu o činnosti M. Horákové. Její zaměření i obsah provází několik otazníků. Autoři zprávy už připisovali M. Horákové vedoucí roli v „odboji národních socialistů“, ačkoliv Rudolf Slánský tehdy hovořil jako o možné vůdčí postavě o Františce Zemínové. Dále se ve zprávě uvádí, že se doznala „v plném rozsahu“, ale přiznávají zároveň, že stále něco tají. Z popisu „doznané“ lze snadno vyčíst dvě možnosti: buď přiznala to, co už vyšetřovatelé věděli od jiných zatčených, nebo svou činnost tehdy nepovažovala za tak nebezpečnou pro svůj osud, jak se v další výrobě procesu vyvíjel a pro ni skončil. O tom nepřímě svědčí i poukaz autorů zprávy na to, že svá doznání zahaluje „do širokých frází“ např. o reformním socialismu apod.

Další otazník vyplývá z příčin, které ji k její činnosti vedly. Ve zprávě uvádějí jako hlavní příčinu ješitnost, ztrátu funkcí ve veřejném a politickém životě, což pro ni podle vyšetřovatelů znamenalo ztrátu „smyslu svého života“. Avšak výklad stanovisek a názorů M. Horákové, jak je zachytili autoři zprávy, svědčí o pravém opaku. Usilovala o svobodnou a demokratickou cestu k socialismu, odsuzující únorový státní převrat a jeho následky. Zpráva

krajského velitelství Státní bezpečnosti poskytuje další důkaz o politickém myšlení, představách o možnosti boje za obnovu demokratického systému. Závěry dosavadního vyšetřování, jak je zaznamenala zpráva, zřejmě vedly nadřazené k přesvědčení, že na základě takových výsledků nelze uvažovat o zahájení skutečného monstrprocesu. Případ převzala ústředna Státní bezpečnosti. Ta prosazovala vlastní koncepci, už inspirovanou skupinou sovětských poradců.

*Závěrečná zpráva o činnosti M. Horákové, zpracovaná
19. ledna 1950 skupinou 2, 509 Krajského velitelství Státní
bezpečnosti v Praze:*

Závěrečná zpráva

O činnosti JUDr. Horákové Milady, narozené 25. 12. 1901.

Jmenovaná je politikem z povolání; býv. poslankyně strany nár. soc., členkou Ústředního výboru nar. soc., členkou Krajského výboru strany nár. soc., členkou Rady žen, místopředsdkyní SOPVP, a úřednicí ÚNV hl. m. Prahy.

Charakterizovat se může jako osoba, která je na své funkci ješitná a která bez veřejné a politické činnosti ztrácí smysl svého života.

Dr. Horáková, kterou můžeme nazvat profesionálním politikem, zastávala před únorem 1948 významné postavení ve straně nar. soc. v Radě žen a SOPVP. V důsledku únorových událostí složila poslanecký mandát, neb s únorovým zvratem nesouhlasila a dalších svých funkcí byla rozhodnutím Akčních výborů, zbavena.

Tento postup se dotkl její ješitnosti, neb byla zvyklá vystupovat, jak na poli politickém, tak i v životě veřejném jako osoba vážená, a tímto zásahem jí nebylo umožněno pokračovat i nadále v její činnosti. Její nenávisť zašla tak daleko, že se rozhodla proti dnešnímu lid. dem. zřízení pracovati podvrtným způsobem a dostat pracující třídu zpět do područí západních imperialistů a odpoutat naši republiku ze svazku lid. dem. států a SSSR. Věděla, že podpory k těmto svým činům může dostat jedině ve spojení se zrádnou emigrací, tuto také o svých úmyslech a plánech informovala a dostávala pokyny k další činnosti.

Její činnost se neomezovala pouze na styk se zrádcovskou emigrací. ale i v domácím prostředí šířila mezi býv. příslušníky strany nar. soc. a i jinými straníky tu myšlenku, že dnešní státní zřízení nemá pevného trvání a že dříve nebo později musí být tento režim likvidován. Svoji činnost prováděla způsobem nejnebezpečnějším a to ideologickým uvědomováním širokých vrstev lidu ve všech krajích republiky. Taktéž i v odborech, tuto svoji činnost provozovala za spolupráce jiných osob a jejich úkolem bylo, aby jednotnou sílu odborů oslabili, ne-li úplně rozrušili. Ve své další činnosti se Horáková soustředila hlavně na to, aby pracující třída byla zbavena vymožeností, kterých dosáhla po květnové revoluci a které jí byly zaručeny ústavou a aby tato se dostala do vleku domácích a zahraničních kapitalistů, aby pozbyla své jednotnosti a revolučnosti a tím připravovala vědomě cestu buržoasii, která se chtěla znovu uchopit moci.

Zásahem bezpečnostních orgánů, kteří neustále bdí nad bezpečností naší lid. dem. republiky, připraveni, aby zakročili proti škůdcům domácí i zahraniční reakce, byla tato skupina odhalena a likvidována.

Horáková těsně po únorových dnech navštěvovala býv. ministra Zenkla, s kterým projednávala únorové události. Tento jí naznačil, že je zapotřebí udržet kádry nár. socialistů pohromadě, aby tyto nebyly rozptylovány. Při jedné návštěvě u Zenkla bylo jednáno o navázání spolupráce s nemarxistickými soc. demokraty a lidovci. Zenkl toto jednání schvaloval a pověřil Horákovou a Dr. Nestávala, aby toto jednání vedli za stranu nár. soc. Horáková toto přijala a bylo to pro ni příkazem k započítí podvratné práce proti státu. Tuto okolnost sama popírá a v zápise konkrétně uvádí na straně 4/II, v odst. 1: „Pokynů k této činnosti jsem nedostala, činnost jsem počala z vlastní iniciativy, pouze k jednání se soc. demokraty jsem byla já a Dr. Nestával pověřena býv. ministrem Dr. Petrem Zenklem.“ Pohnutky, které vedly Horákovou k ilegální činnosti, byly takové, že její politické přesvědčení vyplývalo z reformního socialismu, a tudíž s únorem nesouhlasila. Toto potvrzuje svojí výpovědí na str. 2/II, odst. 3;

„Nesouhlasila jsem se způsobem, jak byl proveden únorový zvrat, neboť jsem ho nepovažovala za provedený demokraticky, v souhlase a vůli lidu, kterou mně představovaly jedině řádně provedené svobodné a všeobecné volby.“

Horáková uposlechla výzvy Zenklovy a zahájila jednání se zástupci soc. dem., prof. Peškou a Harlasem, na schůzce konané v jejím bytě. Na této schůzce bylo jednáno o vytvoření společné politické základny, a aby toto jednání nabylo konkrétnějších tvarů, jednala Horáková ještě s Dr. Janděčkou, jako zástupcem lidovců. Byla umluvena společná schůzka nár. soc., soc. demokratů a lidovců ve Vinoři u Prahy. Toto místo určil Janděčka. Schůzky se zúčastnili za nár. soc. Horáková, Dr. Nestával, za soc. dem. Vojta Beneš, prof. Peška, za lidovce Dr. Janděčka. Účelem schůzky bylo vytvořit společnou základnu, směřující ku změně režimu. Na tomto se ale nedohodli a výsledek byl, že svoji protistátní činnost budou řídit samostatně v rámci své strany. K tomuto bodu Horáková vypovídá na str. 7/II, odst. 1: „Kromě účelu, o kterém jsem již vypověděla, pravým účelem bylo vytvořit společnou základnu, která by jednala o společném politickém postupu, nebo vytvoření společného orgánu, který by koordinoval akce, směřující ku změně režimu. Výsledek byl, že něco podobného nevytvoříme a že budeme tuto činnost řídit každý po své politické linii.“

Horáková asi v současné době s vinořskou schůzkou požádala Dr. Račanského, zda by tento umožnil ve svém bytě schůzku několika spolustraníků, které mu jmenovala. Jednalo se o Dr. Nestávala, Ing. Šobra, Dr. Čuperu a Dr. Sýkoru. Schůzky se samozřejmě zúčastnila i Horáková a Dr. Račanský. Mimo to Dr. Nestával přivedl Josefa Dlouhého.

Tato schůzka a další, které následovaly, konaly se v době od září 1948 asi do září 1949. Horáková dala podnět k založení této skupiny, která tvořila buňku z býv. politických činitelů, odborářských odborníků, vesměs právníků za tím účelem, aby tyto informovala a zapojila do protistátní činnosti. Byla ve skutečnosti vedoucí osobou, ačkoliv toto nechce ve své výpovědi přiznat. Úkoly a program schůzek byl ve většině případů určován samou Horákovou, která také přítomné informovala o jednání se Zenklem a o schůzce ve Vinoři. Souhrnná zpráva z první schůzky byla vypracována a zaslána Dr. Zenklovi na popud Horákové.

V jedné ze schůzek, které se konaly, bylo jednáno o programu a postupu této skupiny. Bylo usneseno po stránce ideové podchytit masu členstva strany nár. soc. v celé ČSR, většinou a v první řadě takové, kterým lid. dem. zřízení

nevyhovovalo z osobních a materiálních důvodů, tyto odvracet od nějaké činnosti v samostatných ilegálních skupinách, neb taková činnost přináší zbytečné oběti, zbytečně unikají kádry straníků, s kterými počítali v případě zvratu režimu. Shodli se, že nesouhlasí s dnešním režimem, že si přejí jeho změnu a tato, že může nastat vlivem světových událostí. Uvažovali, že změna režimu by mohla nastat v případě:

- 1/ válečného konfliktu mezi západem a SSSR,
- 2/ dohodou mezi národy, způsobenou ať již politickým, nebo hospodářským nátlakem na SSSR a země lid. dem,
- 3/ změny režimu vnitřními silami.

Jelikož žádný z těchto tří bodů nebyl aktuální, jednali o tom, že je nutno nějakým způsobem připravit změnu režimu a dohodli se na tom, že vytvoří skupinu krajských důvěrníků, kteří budou mít za úkol sledovati politické dění a náladu mezi obyvatelstvem. Tato důvěrnická síť měla ten účel, aby byli v neustálém styku s býv. příslušníky nár. soc., aby tyto varovali před nepředloženými činy, aby jejich řady stmelovali a v případě potřeby měli zde připravené zorganizované kádry. O spolehlivosti svých bývalých příslušníků se přesvědčovali tím způsobem, že získávali poznatky, jak se chovají, zda zůstávají smýšlením v zásadách strany, anebo se přizpůsobují dnešnímu režimu. O této činnosti vypovídá Horáková na str. 7/II, odst. 3:

„Dále bylo jednáno o tom, že nemůžeme schvalovat, aby naši členové se činně zúčastnili v různých ileg. skupinách, neb taková činnost přináší zbytečné oběti a našim úkolem bylo, abychom je těchto obětí uchránili a aby nám tímto způsobem neunikaly kádry straníků, s kterými jsme počítali v případě zvratu režimu.“

Na straně 9/II, odst. 1 a 4 vypovídá Horáková dále:

„Na těchto schůzkách jsme si nejprve uvědomili, že nesouhlasíme s dnešním režimem, že si přejeme jeho změnu, ale že tato je odvislá od světových událostí.“

V některé z dalších schůzek se jednalo o to, jak zařídit kontakt s členskými kádry a jejich jednoznačné informování o otázkách, k nimž jsme již zaujali stanovisko. Bylo dohodnuto, že pro každý kraj bude vyhledán někdo ze straníků, kdo jej dobře zná a bude se o kontakt s tímto krajem starat.“

Horáková sama dostala na starost kraj českobudějovický, kde postupně získala celkem 4 informátory a sice býv. krajského tajemníka nár. soc. Zinka, propagačního referenta nár. soc. Zabloudila, oba z Č. Budějovic, býv. okresního tajemníka nár. soc. Františka Hešíka z Českého Krumlova a býv. okresního důvěrníka nár. soc. ve Volyni Rubeše. Tyto informovala ve smyslu výpovědí, uvedených v předešlém odstavci, a také informace od nich v tomto smyslu žádala. Se Zinkem a Zabloudilem nebyla dlouho ve styku, neb oba odjeli za hranice, Hešík, který je t.č. v TNP, jí zprávy podával, mimo to jí nabídl spolupráci Rubeše, který za krátkou dobu zemřel.

Dále se na schůzkách jednalo o otázkách odborových. Toto jednání vedl Josef Dlouhý. Bylo jednáno, že v případě zvratu bude nutno i odbory zorganizovat, a sice v tom smyslu, že odbory v dnešním složení jsou určitou politickou silou a tyto bude nutno federalisovat. Také v odborech byla zřízena síť krajských důvěrníků s tou obměnou, že jejich působnost by byla v závodě. Dále bylo jednáno o spolupráci politických důvěrníků a odborových důvěrníků v kraji. Této činnosti se Horáková aktivně nezúčastnila, ačkoliv ji schvalovala a jednání byla přítomna. K tomu Horáková vypovídá na straně 12/11 odst. 1:

„Na konec diskuse vyšel z jednání názor, že by nejvhodnější forma pro odborové organizace byla federace svazů, střežově spojena jednotným vedením.“

Odstavec 2:

„Odbory, tak jak jsou v dnešní formě, mohou se stát nástrojem politické síly, která jich může zneužít, a tím, když odbory budou mít samostatné vedení v jednotných svazech, tato možnost se značně zmenšuje a není možno stranicky odbory používat jako nástroje.“

Odstavec 3:

„Dále bylo jednáno, zda by mělo dojít k spolupráci politických a odborářských důvěrníků v kraji.“

Předmětem jednání na dalších schůzkách byly otázky rázu hospodářského, kde jednali zejména o znárodnění, zemědělské otázce, finančnictví a soukromém podnikání. Výsledek prozatímního jednání byl ten, že v průmyslu by vrátili do soukromého vlastnictví všechny ty podniky, které byly